

ZAKOPANE

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM ZAKOPANEGO

Redaguje *Komitet*.

Wychodzi 2 razy w miesiącu przez cały rok,

Redakcja: Willa „Szarotka“

Za redakcję odpowiedzialny:

w czasie od 1 lipca do 1 września 4 razy
w miesiącu.

Administracja:
Kantor wymiany A. Modlińskiego i Sp.
ul. Krupówki 42.

Dr. J. Żychoń.

Wydawca: F. Grużewski.

Prenumerata roczna 8 kor., półroczna 4 kor., kwartalna 2 kor. Zagranicą 5 kor. półrocznie. — Numer pojedynczy 30 hal.
W miesiącach Lipcu i Sierpniu prenumerata miesięczna 1*20 kor.

O Równię Krupową.

I.

Sprawa ochrony Równi Krupowej przed bylejakim zabudowaniem i pozbawieniem przez to uzdrowiska zakopiańskiego „płuc“ w postaci dzielnicy willowej, skończyła się przegraną. Zakopane, psujące się coraz widoczniej jako uzdrowisko, stoi w przededniu kryzysu o wyniku niewątpliwie ujemnym.

W lutym r. b. wszczęliśmy przez „Słowo Polskie“ dobrze zapamiętaną tutaj, a może i gdzieindziej, akcję publicystyczną w tej sprawie, to też ograniczając się dziś do krótkiego *resumé* jej stanu faktycznego od początku, poświęcimy uwagę przede wszystkim epilogowi.

Wydział powiatowy nowotarski utrzymał w mocy zaczeptioną uchwałę Rady gminnej zakopiańskiej z dnia 17 lutego r. b.: 1) reasumującą uchwałę z dnia 1 października roku 1904, która ustanawiała przy pewnej części ulicy Marszałkowskiej frontową linię budowlaną w odległości 200 metrów po obu stronach, a 2) redukując tę odległość do 20 metrów.

Wydział krajowy nie uwzględnił rekursu przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego ad 1), ponieważ według § 14 ustawy budowlanej z dnia 13 października r. 1898 w brzmieniu noweli z dnia 15-go maja r. 1907 do sporządzenia ogólnego planu regulacyjnego w stacji klimatycznej, a także do oznaczenia linii poszczególnych ulic i placów — powołany jest Wydział powiatowy, a nie miejscowa Rada gminna. W konsekwencji Wydział krajowy uchylił zaczeptione orzecz-

nie Wydziału powiatowego, względnie zatwierdzoną przezeń uchwałę Rady gminnej ad 2), oznaczającą linię regulacyjną w odległości 20 metrów od ulicy Marszałkowskiej.

Co do zarzutu, jakoby w posiedzeniu Rady gminnej dnia 17 lutego r. b. nie powinni byli brać udziału radni, będący właścicielami dotyczących gruntów, to — zdaniem referenta Wydziału krajowego — powołany w rekursie przepis § 39 ustawy gminnej z dnia 3-go lipca r. 1896, nie może mieć zastosowania bo w wypadku niniejszym chodziło o sprawę budowlaną, opartą na tytule prawno-publicznym, a nie prywatnym (?).

Taki był przebieg faktyczny sprawy. Wynika zeń przede wszystkim, że Wydział powiatowy nowotarski, nie znając swojej kompetencji co do regulacji ulic w Zakopanem, albo przemilczając o niej umyślnie w swoim orzeczeniu, spowodował już z tej przyczyny bezcelowe odwołanie się do Wydziału krajowego, zamiast którego należało było raczej rozpocząć rzecz na nowo przed pierwszą instancją w Nowym Targu. — Obroną Równi Krupowej w tym sposobie prowadzoną odebrałoby się dowcipnemu referentowi Wydziału krajowego argumenty kompetencyjne, którymi obalił łatwo zarzuty, nieformalne po części, ale mimo to słuszne.

Na opinię Wydziału krajowego wpłynęły niewątpliwie, znane tu i we Lwowie, zabiegi marszałka nowotarskiego, ongiś jako wójta zakopiańskiego, pierwszego obrońcy Równi Krupowej, a teraz z pobudki demagogicznej jej grabarza, — a także w toku akcji obronnej ujawniony krok architektki, który stajnię głównego rzeczownika sprawy wbudował w rejon zarezerwowany. Gdybyśmy nawet za stajnię tę bez wahania

Uprasza się PP. Lekarzy o umieszczenie czasopisma w poczekalni.

TORBY i wszelkie inne przybory turystyczne.

LATARKI elektryczne.

Latarki stajenne na oliwę.

Oliwa do maszyn.

KALOSZE rosyjskie i amerykańskie.

REIM I SKA

Kraków, Rynek 37. — Linia A-B
polecają najtaniej

Rogózki kokosowe, szczotkowe i żelazne.

Szczotki do czyszczenia.

PŁACHTY NIEPRZEMAKALNE.

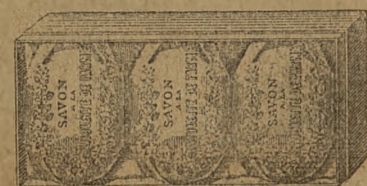
Artykuły dla potrzeb domowych.

FARBY, LAKIERY i GLAZURY.

PERFUMY, MYDŁA, PUDRY i KREMY

w największym wyborze.

Wszystkie nowości tego działu na składzie.

i najsurowiej osądzili lekarza klimatycznego, a nie widząc nieszczęsnego zbiegu okoliczności o potwornym efekcie, zastosowali doń i do znanych na gruncie tu-tejszym szkodników społecznych przysłowie: „Wart Pac pałaca“ — niemniej jednak mamy prawo ubolewać, że Wydział krajowy nie dojrzał poza zawziętym przeciwnikiem a niefortunnym obrońcą Równi Krupowej — istoty rzeczy, dobrej i potrzebującej opieki z góry. Spokojnie i ufnie liczyliśmy na reskrypt Wydziału krajowego, spodziewając się, niestety na próżno, że potrafi określić właściwe szranki grze interesów prywatnych i ochronić dobro ogólne, że raczej sam inspirować będzie, niż bezwładnie czekać na natchnie nie gminne lub powiatowe..

Większość Rady gminnej zakopiańskiej, powodowana krótkowzroczną chciwością, nie widząca nawet interesu swoich dzieci, cóż dopiero dobra społecznego, idącego z pokoleń w pokolenia, — Wydział powiatowy, kierowany przez jednostki takiej samej wartości moralno-obywatelskiej, oto, kto niszczył uzdrowisko zakopiańskie, aż zmarnował je prawie do cna. Właśność całej Polski, oddana w depozyt tej dzielnicy, upada pod niedbale zmrúżonym okiem Wydziału krajowego, który powagą swoją i czujną władzą powinien był prostować drogi tych, którzy nie wiedzą, co czynią.

Józef Diehl.

II.

Chętnie udzieliliśmy głosu w sprawie Równi Krupowej p. dr. J. Diehlowi, bo po ostatecznej odpowiedzi Wydziału krajowego, nie omawialiśmy tej kwestyi w naszym czasopiśmie, a powtóre p. dr. Diehl zajmował się tą sprawą od początku gorąco i zna ją dokładnie.

Tej zapewne okoliczności przypisać należy jego pesymizm bijący z każdego zdania. Prawda, że „Zakopane psuje się coraz widoczniej“, ale przecież nie stoi jeszcze w „przededniu kryzysu o wyniku niewątpliwie ujemnym“.

Odrzucenie przez Wydział krajowy rekursu, broniącego Równi Krupowej przed zabudowaniem, to niewątpliwie cios wielki dla bezpośredniego rozwoju uzdrowiska i aż dziwno, że w sprawie tak ważnej, oparto się tylko na względach formalnych, pomijając zupełnie znaczenie Zakopanego jako uzdrowiska na całej naszej ziemi pod każdym względem — pierwszego. Jeżeli już nawet w ten sposób zniszczyć to piękne dzieło nakazywały jakieś paragrafy, to przecież należało uwzględnić, że Zakopane — to nie pierwsza lepsza miejscina, czy wioszczyna, że w to Zakopane weszło już dużo pieniędzy krajowych.

Jeśliby w myśl tych „wstrzymań“ uchwał jednych, a „utrzymań w mocy“ drugich zaczęto teraz odrazu budować, i to w ten sposób, jak się to u nas buduje, to w kilka lat Równia Krupowa podobną się stanie Krupówkom, a może nawet Kasprusiom.. Uciekną

wtedy nie tylko kuracjusze, ale nawet i letnicy z obecnego Zakopanego i poszukają sobie miejsca pobytu lepszego, mniej zanieczyszczonego i tańszego. Staną wówczas z nami do konkurencyi wszystkie wioski sąsiednie i łatwo nas przelicytować mogą.

Trzeba zatem zdać sobie z tego niebezpieczeństwa sprawę i póki jeszcze czas brać się do pracy.

Przecież chyba nie wszystko jeszcze stracone... Jeżeli Wydział powiatowy w tej sprawie zawinął, to i on do ratunku przyczynić się może. Jeśli w jego ręku ma spoczywać prawo regulacyi, to niech to prawo uzna teraz za swój obowiązek.

Spełnienia tego obowiązku teraz od Wydziału powiatowego żądamy i pilnować tej sprawy i przypominać ją stale będziemy.

Ale jeszcze jedno. Sprawa zbudowania części budynku stażennego w rejon ochronny — przez nieszczęsną pomyłkę architektki „głównego rzeczniaka“ ochrony Równi Krupowej — nie mogła mieć żadnego wpływu na nieprzychylnie rozstrzygnięcie Wydziału krajowego.

Przecież ów „rzecznik“ złożył odpowiednią deklaracyę w tej sprawie i ogłosił publicznie w swoim czasie gotowość rozebrania tej stajni, przecież wreszcie on właśnie wnosił obronny rekurs do Wydziału krajowego, a zatem sam upominał się o to zburzenie swej stajni.

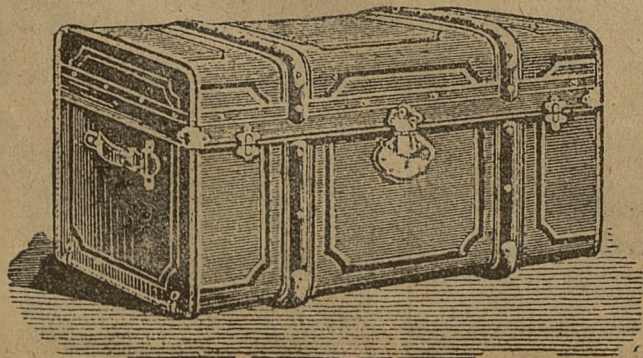
Jeżeli więc ktoś w toku akcji obronnej Równi Krupowej przed zbudowaniem, używał stajni „rzecznika“ za motyw przeciwko utrzymaniu rejonu ochronnego, to postępował nieszczerze i niesumiennie i trudno uwierzyć, by Wydział krajowy takim podszeptom ulegał.

Dr. Józef Żychoń.

Uroczystość przy Morskiem Oku.

Z dwudniowym opóźnieniem od właściwej daty, odbyło się 15 bm. uroczyste publiczne zebranie nad Morskiem Okiem dla zaznaczenia pamięci o wygranym przed 10 laty sporze o własność Morskiego Oka i ustalenie granicy polsko-węgierskiej. Stwierdzić należy, że obchód ten zainicyował znawca i przyjaciel Tatr dr. Stanisław Eljasz Radzikowski, umieszczeniem odpowiednich komunikatów w gazetach i listami przesłanymi do Towarzystwa Tatrzańskiego i Zarządu dóbr kuznickich. Krótkość czasu nie pozwoliły organizatorom miejscowym na urządzenie tego obchodu w szerokich ramach przez dra Radzikowskiego nakreślonych, nie straciła jednak uroczystość ta, zdaniem naszym, nic na tem, a właśnie — może to naprędce zorganizowane jedyne zebranie nad Morskiem Okiem bez szumnego rozgłosu, silniejszy miało wyraz i poważniejszy charakter.

Mimo słoty i małej ilości gości w Zakopanem, zebrało się w południe nad Morskiem Okiem blisko sto osób. I stanęła ta gromadka na tem miejscu, gdzie

Fabryka kufrow, Przyborów do podróży oraz Zakład rymarsko-siodlarski

LUDWIK MAKOWSKI
KRAKÓW, ULICA ŚW. TOMASZA 20

FILIA: ULICA FLORYAŃSKA 6.

Największy wybór torebek damskich.

przed laty walka wrzała prawdziwa, gdzie gospodarowali węgierscy żandarmi, spędzając bagnietami przechodzących tamtędy naszych górali, skuwając i do więzienia ich biorąc.

Przemówił pierwszy pan Maryan Zaruski, jako kierownik i organizator obchodu, a wybrany przewodniczącym zebrania, udzielał po kolei głosu całemu szeregowi przedstawicieli miejscowych i zamiejscowych Stowarzyszeń i Instytucji, które swój współudział w tej uroczystości zaznaczyć pragnęły. Było to wszystko ładne i ogromnie miłe, znać i czuć było to prawdziwe przywiązanie do tego nieużytku, co go zorać i posiać nie można, ale kochać trzeba. I jeśli to prawda, że lud polski szczególną miłością swęj rodzimej ziemi się odznacza, to nasz lud góralski dowiódł w tej granicznej walce, że krwią nawet gotów bronić każdej chwili każdego żlebu i każdego głązu.

Toteż między mówcami stanęli górale i głośno i publicznie nam to powiedzieli — budząc wiarę, że póki to przywiązanie do ziemi ojczystej tkwi tak głęboko wśród ludu naszego, tośmy jeszcze nie zginęli!

W sprawie wycieczek zbiorowych.

Mam widocznie w Zakopanem wśród przewodników lwowskiego A. K. T. jakiegoś sobowtóra, skoro p. Uziembło w swym artykule przeciw A. K. T. wśród przewodników, których zachowanie się w stosunku do publiczności nasuwa na tyle smutnych refleksji, wylicza jakiegoś dra O. M. Jeżeli bowiem mnie miał przez to na myśli, raczy przyjąć do wiadomości, że ani w r. 1911, gdzie całe lato spędziłem na Podolu, ani w roku obecnym, gdzie w lipcu chodziłem po Siedmiogrodzie i Bukowinie, a w sierpniu po Huculszczyźnie, żadnych wycieczek w Tatry nie odbywałem, ani tem mniej nie prowadziłem. Tatrami i wycieczkami w Tatry zajmuję się obecnie tak mało, że nawet dotychczas nie czytałem zajmującego artykułu p. Uziembły, który światło dzienne ujrzał jeszcze przed miesiącem, i tylko przypadkiem wpadł on, wraz z odpowiedzią p. Grabowskiego w moje ręce.

O ile wnoszę z odpowiedzi p. Grabowskiego, p. Uziembło nie poprzestał na artykule w „Zakopanem“, ale i w szeregu dzienników zarzucił obu Towarzystwom akademickim urządzenie wycieczek, na których nie dba się o życie ludzkie, dla zysków pieniężnych. Artykułów tych nie czytałem i odpowiedzieć na nie mogę tylko pośrednio.

Kim jest p. Uziembło, i jakim jest jego stosunek do turystyki i taternictwa, nie wiem, a nazwisko jego pod tym względem nie mówi nic. Sądząc jednak z treści jego artykułu, nie jest on wielkim znawcą spraw, które porusza.

Jako inicjator i organizator wycieczek zbiorowych w Tatry, urządzanych w latach od 1904 do 1910

pozwolę sobie pokrótce uzasadnić ich cele i potrzeby.

Aż do r. 1904 chodziłem po Tatrach sam, bez pomocy przewodnika-górala, na którego nie miałem pieniędzy i wystarczyły mi najzupełniej opisy dróg w Ottona „Hohe Tatra“. Zdobyte w ten sposób pewne znawstwo Tatr użytkowałem po raz pierwszy w r. 1904 do organizacyi wycieczek zbiorowych, które ogłaszałem zupełnie prywatnie na odbywających się wówczas kursach wakacyjnych. Frekwencya mych wycieczek przeszła me oczekiwania — bywało na nich po osmdziesiąt, sto, sto dwadzieścia osób. Nawet na dość kosztowną tygodniową wycieczkę w Pieniny i do Szczawnicy, zebrałem w kilka godzin po jej ustnem ogłoszeniu trzydzieści sześć osób.

To samo powtórzyło się w r. 1905, 1906, 1907. Aczkolwiek od r. 1906 istniał we Lwowie Akademicki Klub Turystyczny, którego byłem przewodniczącym, nie ogłaszałem wciągu dwu pierwszych lat jego istnienia, żadnych zbiorowych wycieczek w Tatry pod jego firmą, urządzając je natomiast w Beskidy Wschodnie. Zdawało mi się wówczas, że do urządzania wycieczek w Tatry w pierwszej linii powołane jest Towarzystwo Tatrzańskie i zorganizowana wówczas jego Sekcja Turystyczna. Kilka lat czekałem ja, i zresztą wiele osób, ich inicjatywy — napróżno.

Od r. 1908 tedy zaczęliśmy pod firmą A. K. T. ogłaszać w Zakopanem szereg wycieczek zbiorowych i początkowo ogłaszaliśmy je na kartkach pisanych, od r. 1909 na afiszach. W r. 1910 w nasze ślady wstąpił krakowski Akademicki Związek Sportowy i od-tąd zbiorowe wycieczki w Tatry wyruszają nieraz i po kilka równocześnie, w każdy dzień pogodny.

Że to się nie podoba przewodnikom-góralom, którym się wydaje, że w zbiorowych wycieczkach biorą udział sami ich nie doszli klienci — od biedy rozumiem. Ale dlaczego niepodoba się p. Uziembło, nie wiem, chociaż artykuł jego przeczytałem bardzo uważnie. Dwa główne argumenty nasuwa p. Uziembło przeciw wycieczkom zbiorowym: oto liczne wypadki jakie się na nich zdarzają i brak należytej opieki. Wielka szkoda, że p. U. niby to przez wzgląd na dobro A. K. T. pomija przykłady chociażby jednego wypadku, jaki się zdarzył na wycieczce zbiorowej, zastępując je retorycznym pytaniem „A czy ich nie było“? Jako długoletni prezes A. K. T. znam jego sprawy lepiej od p. U. i mogę zapewnić, że poza kwestyą poruszoną przez p. U. i zaopatrzoną tajemniczym napisem: „Wypadki na wycieczkach A. K. T.“, kryje się zupełna próżnia Torricellego. Niechaj przynajmniej nie udaje, że nie podnosząc jej, działa w interesie A. K. T. W roku bieżącym rozmaici korespondenci dziennikarscy, mający podobne informacje, jak p. U., usiłowali nas wmieścić w śmierć p. Szystowskiej, oraz w pewien wypadek na Koziej Przełęczy, który miał się zdarzyć na wycieczce A. K. T. Ostatecznie jednak okazało się,

BENZ

FILIE: w Krakowie, Grand Hotel
we Lwowie, ul. Kochanowskiego 4

Telefon
Nr. 1026

Dom
Schumana.

Oddział dla samochodów:

SAMOCHODY LUKSUSOWE,
„ OSOBOWE,
„ CIĘŻAROWE,
OMNIBUSY i t. d. i t. d.

Oddział dla motorów stałych:

dla celów przemysł. i urządzeń światła.
Motory ssąco-gazowe Diesell'a. □ Urządzenia kinematogr.
Rynek gł. 43, w Krakowie.

że cały wypadek polegał na tem, że jeden z członków A. K. T. p. Quirini, pospieszył na ratunek osobie, która się potłukła na wycieczce prywatnej.

Drugim argumentem p. U. jest brak opieki na wycieczkach zbiorowych. Pisząc to, zapoznaje p. U. zupełnie cel wycieczek zbiorowych. Mają one bowiem dwa cele na oku: umożliwić sferom niezamożnym, głównie młodzieży szkolnej, poznanie Tatr przez pokazanie jej właściwej drogi, i dobranie zespołu towarzyskiego, dla osób, nie mających w Zakopanem znajomych, a nie chcących ze względów towarzyskich lub finansowych chodzić z góralami. Nie mają one bynajmniej zadania wyciągać każdego, kto zapłaci koronę dziennie, na szczyty tatrzańskie, chociażby to był astmatyk, suchotnik, cierpiący na podagrę, wadę serca, zawroty głowy albo tabes. Dla tych zawsze pozostaną przewodnicy-górale, i nie powinni oni mieć najmniejszych pretensji do brania udziału w wycieczkach zbiorowych, dla których są tylko kulą u nogi.

Jeżeli p. Uziembło swym artykułem chciał skłonić publiczność do chodzenia z przewodnikami-góralami, to zdaje mi się, że jest to trudna rzecz do przeprowadzenia. Dziś Tatry nie są tem, czem były przed laty — t. j. nikomu prócz górali nieznaną pustynią skalistą. Zwiedzanie Tatr ułatwiają dziś drukowane opisy dróg, polskie, węgierskie i niemieckie, doskonałe mapy turystyczne, znaczone i wyraźnie ścieżki, zaopatrzone w napisy, a w miejscach trudnych ułatwienia, a wreszcie towarzystwo ludzi znających Tatry, którzy przewodniczą niezliczonej ilości zbiorowych wycieczek w Tatry o charakterze prywatnym. Ludziom zdrowym i nie zbyt starym, którzy nie potrzebują fizycznej pomocy do chodzenia po Tatrach, góral jako przewodnik jest zupełnie niepotrzebny, raczej jako tragarz. Życie jest silniejsze niż argumenty p. Uziembły. Przed laty dwudziestu było co najmniej cztery razy mniej turystów, niż obecnie, a przewodników o wiele więcej. Dlaczego? bo byli potrzebni, a publiczność brała ich chętnie. Że dziś tak nie jest, winni sobie sami. Powoli zrazili sobie publiczność jedni aroganckiem zachowaniem się, inni pijaństwem, inni nieznaną drogą, inni wygórowanemi żądaniami co do potraw i napojów — i chodzenie z przewodnikami wyszło z mody. Sam wprawdzie nigdy z przewodnikiem nie chodziłem, zdarzało mi się jednak często uwalniać pojedyncze osoby, lub całe towarzystwa od pijanych przewodników, słyszałem kłótnię o zapłatę ponad taryfę, a znam także wypadki błędzenia z przewodnikami nawet w dniu pogodnym. Wprawdzie obecnie stosunki zmieniły się o tyle, że starostwo odebrało legitymacje przewodnickie ludziom, którzy wykazali ignorację Tatr lub którzy nie dorosli moralnie do tego zawodu, lecz dzięki temu pozostała ich liczba tak szczupła, że gdyby publiczność chciała słuchać rad p. Uziembły i chodzić tylko z przewodnikami, musiałyby długo wysiadywać w Zakopanem,

czekając na swą kolej. I tak w dniu pogodnym przez samą Halę Gąsienicową przesunie się ze czterysta do pięciuset osób, dla których trzeba by 100 przewodników! A na taką liczbę dobrych przewodników nawet materiału wśród górali nie ma. Czytam często w korespondencyach z Zakopanego narzekania na to, że przewodnicy czekają na darmo na gości, którzy obywają się bez nich. Jeden stąd wniosek: w obecnym stanie udostępnienia Tatr jest ich za dużo. Dawne czasy, opisywane przez Witkiewicza w „Na Przełęcz”, kiedy czternastu turystów brało trzynastu górali, już nie wróć. Nie pomogą i argumenty p. Uziembły.

Dalsze zarzuty p. Uziembły przeciw A. K. T. tyczą zarządzenia „wyścigów” po Tatrach, przez ogłoszenie n. p. wycieczek, obejmujących czternaście szczytów na siedem dni. Nie wiem wprawdzie, jaki konkretny wypadek ma p. U. na myśli, nie sądzę jednak, żeby przejście czternastu szczytów w ciągu siedmiu dni miało być wyścigiem. Więcej niż czternaście szczytów Tatr Zachodnich od Bystrej po Rohacze można przejść za dwa dni i żadnego wyścigu w tem nie będzie. Sam robiłem tę turę z paniami w czasie wichru śnieżnego, i nie potrzebowaliśmy się wcale zbyt spieszyc. Tak samo z urządzaniem wycieczek „trudnych” i „bardzo trudnych”. Przy ich oznaczaniu nie trzymamy się bynajmniej skali Chmielowskiego, ale sądu szerokiej publiczności, oznaczając za bardzo trudne wycieczki, uznane w Chmielowskim za łatwe i bardzo łatwe, n. p. Czerwony Żleb na Szatanie, Garłuch, Łomnica. Mamy w tem cel jeden: odstraszenie od nich niedołęgów, wymagających opieki fizycznej, dla których pozostawiamy wycieczki „łatwe” i „bardzo łatwe” w rodzaju Doliny Kościeliskiej, Czarnego Stawu, a w najlepszym razie Giewontu i Czerwonych Wierchów, ogłaszając n. p. Świnię i Zawrat już za „średnio trudne”.

P. Uziembło wydaje się, że towarzystwo akademickie robi znakomite interesy na wycieczkach zbiorowych. Przypuszcza on, że w każdej wycieczce bierze udział po kilkadziesiąt osób, opłacających koronę dziennie; niestety tak nie jest. Większość uczestników wycieczek stanowią zawsze członkowie A. K. T. wolni od opłat, a z opłat nieczłonków trzeba pokrywać koszty biura klubowego, oraz druk i rozlepanie afiszów. Czysty zysk z 68 wycieczek A. K. T. w r. 1910 wynosił 400 kor., w r. 1911 — 43 wycieczek dało 250 kor. Biorąc przeciętnie — daje jedna wycieczka Klubowi 5—6 kor., a jeżeli się uwzględni, że połowę stanowią wycieczki kilkudniowe, otrzymany dochód z jednego dnia wycieczki kwotę 3—4 kor. t. j. sumę nie wystarczającą nawet do opłacenia przewodnika III klasy. A. K. T. ufundował w r. 1911 z tych pieniędzy tablicę pamiątkową dla Klimka Bachledy w dolinie Jaworowej. Kosztuje ona przeszło 900 koron, a że składki dały tylko 120 koron, resztę pokrywa Klub z dochodu wycieczek tatrzańskich w trzech latach.

Tylko

8.000 K.

kosztuje samochód **LAURIN & KLEMENT**, 12/14 HP. 4 cylindr, 4 szybkości w przód i jedna w tył, koła 760/90, 4 siedzeń, dach, 3 latarnie, generator, trąba z wężem, blacha ochronna między stopniami. Inne typy: 18, 20/25, 25/32, 40/45 HP. — poleca:

Auto Central Garage „Star” Kraków XII (Zwierzyniec) ul. Lelewela 1. 3.
Telefon Nr. 1500.

Tamże Skład wszelkich przyborów. — Stock Semperit. — Kupna okazyjne. — Wynajem samochodów.

W artykule p. Uziębły jest jedna rzecz słuszna, apel do Towarzystwa Tatrzańskiego i Sekcji Turystycznej o organizację wycieczek zbiorowych. Sam podsuwałem niejednokrotnie podobne projekty członkom Sekcji Turystycznej T. T.

Na ilości towarzystw, urządzających zbiorowe wycieczki, zyska tylko publiczność — żaden dzień pogodny nie ujdzie bez zbiorowej wycieczki, a popularność Tatr wzrośnie.

Towarzystwo Tatrzańskie powinno też nareszcie przypomnieć sobie o istnieniu Wschodnich Beskidów i pomyśleć także tam o organizacji zbiorowych wycieczek. Bawiłem obecnie przez tydzień w Dorze, Jarremczu, Mikuliczynie, Tatarowie i Worochcie, i publiczność wprost mnie nagabywała o urządzenie ogłaszanych afiszami wycieczek zbiorowych w Gorgany i na Czarnohorę. Na razie nie miałem na nie czasu, ale w przyszłym roku kto wie, czy ku utrapieniu p. Uziębły i tu A. K. T. nie wystąpi z inicjatywą, i nie urządzi szeregu zbiorowych wycieczek.

W Żabiem, 21 sierpnia 1912.

Dr. Mieczysław Orłowicz

Honorowy Prezes A. K. T. we Lwowie.

Świadectwo księdza Stolarczyka o społecznych mu ofiarach Tatr.

Księgi parafialne zgonów w gminach Zakopanem i Kościeliskach prowadził od roku 1848 do 1892 włącznie ks. Stolarczyk, późniejszy ks. Kaszelewski. Poszukując w tych księgach w rubryce przyczyna śmierci wiadomości o dawniejszych epidemiach w Zakopanem, odczytywałem z niemałym zajęciem krótkie a dosadne wzmianki ks. Stolarczyka, dotyczące mianowicie zgonów gwałtownych w Zakopanem, niestety wcale częstych. Rażony piorunem, spalony podczas pożaru, zmarł wskutek samego przestachu podczas pożaru, utonął w rzece, zastrzelił się, powiesił się (raz o chłopcu 11-letnim), gardło sobie poderżnęła, przygnieciony własnym wozem pełnym węgla, przygnieciony w lesie drzewem spadającym (parę wypadków na Hrubym Reglu), wskutek nieszczęśliwego wypadku w hucie żelaznej, wskutek nadmiernego pijaństwa, zabity w kłótni przez brata, zabita przez swego własnego męża, pod razami własnego męża wyzionęła ducha, zabity w bójkę w karczmie, zamordowana przez łotrów — oto przykłady tych wzmianek ks. Stolarczyka.

Przytoczę tu wzmianki, dotyczące wypadkowych śmierci w górach.

Księga zgonów w Zakopanem, rok 1850 Nr. 24: 50-letniego Macieja Bachledę znaleziono nieżywego w górach; już dawniej cierpiał na obłąd. Pochowany 6 lipca.

R. 1851, Nr. 30. 6-letnia Katarzyna Dropa, córka Marcina, 3 lipca zabiła się w górach („per percussio-nem *Tratris mortua*“).

Księga zgonów w Kościeliskach str. 5 r. 1855 Nr. 6. 16-letni Łukasz, syn Waława Bukowski zasypany lawiną śnieżną na Magórze dn. 28 kwietnia, pochowany 30 kwietnia.

Na str. 32 i 33 księgi zgonów w Zakopanem (r. 1856, Nr. 15, 16, 21, 22 i 23) czytamy o zasypaniu lawiną śnieżną 27 lub 28 lutego 5 ludzi: 16-letniego Józefa syna Waława Gawełki, 18-letniego Jana syna Wojciecha Gąsienicy, (obydwaj pochowani 3 marca a więc najwcześniej znaleźieni), 40-letniego Jana Gąsienicy (pochowanego dopiero 18 kwietnia) wreszcie 15-letniego Wojciecha syna Wojciecha Gąsienicy i ojca dwóch zasypanych 48 letniego Wojciecha Gąsienicy, męża Anny, urodzonej Kuruś (obydwaj pochowani dopiero 30 kwietnia we dwa z górą miesiące po śmierci). Miejsca nieszczęśliwego wypadku nie podano. Starsi górale pamiętają, że było pod Ornakiem.

R. 1860 Nr. 26 Zakopane Filip Szczepanek na Hali Pyszej zabił się spadając z góry, pochowany 12-go lipca.

R. 1871. Marcin Macieszek, jak mówią, wracając z Węgier, na górze Pyszna wyczerpany z sił wyzionął ducha. Pochowany 8 października.

R. 1876 Nr. 10, str. 28 księgi zgonów w Kościeliskach. 26-letni Andrzej syn Jana Mateja alias Błachuta zabił się spadając z góry.

Śmiertelne wypadki wśród gości przyjeżdżających do Zakopanego rozpoczyna w r. 1883 (Nr. 28 na str. 160) 12-letni Edward Franciszek, syn dra med. Franciszka Śliwickiego z Krakowa, zabity kamieniem spadającym z góry, dnia 30 lipca.

W r. 1886 (Nr. 48 na str. 175). 16-letni uczeń klasy VI. Józef Biesiadecki, syn protomejdyka Alfreda, spadł z góry nad Małą Łąką („e monte in Mała Łąka *delapsus*“) i zabił się na miejscu dn. 18 sierpnia.

W sierpniu tego samego roku 1886 (str. 192 r. 1889 Nr. 46) 9½ letni Józef, syn Jakóba, Chadowski wdrapał się nad przepaść pod Giewontem i spadł między skały, gdzie dopiero po trzech latach pasterz przypadkowo znalazł jego kości jeszcze w odzieniu. Kości pochowano 7 sierpnia 1889 r.

W r. 1890 (str. 198 Nr. 32). 48-letni Jan Gut zabił się w górach 17 stycznia.

W r. 1896 (str. 245 Nr. 73) 15-letni Cezary Kudas, syn Edwarda, komisarza policyi z Krakowa, spadł z Nosala i zabił się. Pochowany 16 czerwca.

W r. 1897 (str. 254 Nr. 87) 21-letni Kazimierz Piotrowski, słuchacz filozofii z Berlina, syn Michała ze Stodół w Królestwie Polskiem, wyszedł w góry 11 października, znaleziony nieżywy na Psiej Trawce 17 października, pochowany 20 października.

W r. 1901 (str. 291) 14 czerwca 17-letni uczeń szkoły realnej w Wilnie Olgierd Januszkiewicz zabił

Telefon 330.

Telefon 330.

≡ A. HAWĘŁKA ≡

C. K. DOSTAWCĄ DWORÓW

poleca:

Kawior niesolony, Szynka westfalska, Łosoś świeży, Bulion, Kapłony styryjskie, Alberty angielskie, Piou Piou, Marmelady ang., Jamés, Herbata Rangala, znakomity Porter ang., wytrawne Wino Wermuth, Wino pomarańczowe, Starka litewska, Wino francuskie i Bordeaux.

Firma urządza zimne bufety, podania weselne, bankiety na prowincyi. — Cenniki na żądanie gratis.

się spadając z Giewontu (złamanie kości czaszki pokłane).

W r. 1904. 11 lipca 26-letni Tadeusz Sadowski, pomocnik adwokata z Warszawy, spadł z Giewontu i zabił się.

Późniejszych lat, bliższych naszej pamięci, już nie przeglądałem.

Na ogół w dawniejszych latach śmiertelne wypadki w górach nie były częste, przytrafiały się w pobliżu Zakopanego i przeważnie dotyczyły młodych chłopców.

Dr. Chęłchowski.

Wiadomości bieżące.

Minister Długosz, bawiąc w Zakopanem, zwiedził Morskie Oko, poczem był w szkole przemysłu drzewnego, gdzie wypytywał się dokładnie o wszystko, dotyczące wystawy szkolnej i o losy nowego gmachu szkolnego. Pan Minister udał się także na powstającą budowę internatu dla uczniów szkoły zawodowej, którą kilku nauczycieli tej szkoły prowadzi z bardzo skromnych funduszy miejscowego Towarzystwa pomocy naukowej (20000 koron). Budynek obliczony na 45 uczniów kosztować będzie wraz z urządzeniem przeszło 45000 kor. Pan Minister przyrzekł w miarę możliwości poczynić starania o wyjednanie subwencji z funduszy rządowych i krajowych.

Z pobytu ministra skorzystali także delegaci gminy, którzy prosili o poparcie sprawy budowy sądu w Zakopanem i wyrobienie subwencji na melioracye.

W prywatnym gimnazjum realnem z internatem rozpoczęto naukę w dniu 16 b. m. C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła już tę szkołę i zezwoliła na otwarcie w bieżącym roku szkolnym kl. I i II. Dyrektorem został c. k. Radca szkolny Czesław Odrowąż Pieniążek. Z zakresu nauk klas wyższych od kl. III—VIII urządzono kursa przygotowawcze. W zakładzie uczą tylko ukwalifikowani profesorowie szkół średnich. Zakład mieści się w dwóch wygodnie i odpowiednio urządzonych willach („Szarotki“) położonych w pięknym parku.

„Sekcja Przyjaciół Zakopanego“ powstaje przy Tow. tatr. na mocy jednomyślnej uchwały tegorocznego wiecu członków Tow. tatr. Statut, wzorowany na statucie „Sekcji Ochrony Tatr“ i dawnego Stowarzyszenia „Związek Przyjaciół Zakopanego“, jest już przygotowany i w tych dniach będzie przedłożony Wydziałowi Tow. tatr. Ponieważ nie ulega kwestyi, że Wydział ten wypełni jednomyślną uchwałę wiecu swych członków i „Sekcyę Przyjaciół Zakopanego“ uzna jako swoją, istnienie jej można uważać chyba za zdecydowane. O znaczeniu jej dla Zakopanego nie ma się co rozwodzić. Tow. tatr. instytucja tak poważna i przez nasz ogół jako widoma opieka Tatr i Zakopanego uznana, nie może ograniczać działalności swej tylko na góry, ale powinna rozciągnąć swą pieczęć także nad uzdrowiskiem, którego rozwój w ścisłym związku z jego zadaniami pozostaje.

Z naszego stanowiska witamy z radością powstanie tej instytucji i z szczególną troskliwością rozwój jej śledzić będziemy.

Wybory uzupełniające do Rady gminnej z drugiego i trzeciego koła wyborczego — zarządzane przez Zwierzchność gminną na skutek zniesienia tamtegorocznych wyborów z dnia 12 i 13 lipca przez Namiestnictwo, odbyły się w dniach 11 i 12 b. m. Udział wyborców niezmiernie był słaby; inteligencja miejscowa nie wzięła we wyborach udziału, mieszkańcy Olczy także, chcąc prawdopodobnie w ten sposób zaznaczyć swoją niechęć należenia do gminy zakopiańskiej. W trzecim kole na 1.080 uprawnionych głosowało 66 wyborców, w drugim — na 96 uprawnionych — zaledwie 40. Na członków Rady wybrani zostali w kole trzecim: pp. Hyc Józef „Magdżin“, Gawlak Mikuda Józef, Bachleđa Curuś Józef, Roj Wojciech Szczepanów, obecny zastępca wójta i kierownik gminy Cudzych Józef, Pawlikowski Wawrzyniec. Na zastępców wybrano pp.: Stachonia Kozarka Józefa, Hyc Krętego Jana, Gąsienicę Jacaka Józefa.

W drugim kole (przemysłowcy) wybrano pp.: dra Andrzeja Chramca, Galicę Józefa, Dzikiewicza Władysława, Kubina Jana Brzegowiana, Dańca Władysława, Cukiera Jana. Na zastępców wybrano pp.: Wojciecha Brzege, Tadiaka Andrzeja i Krzeptowskiego Władysława.

Słychać, że i te wybory nie zadowolniły ogółu wyborców i mają być wniesione protesty.

W sprawie turystyki. Otrzymałiśmy następujące pismo: „Szanowny Redaktorze, w związku z odpowiedzią moją na artykuł p. A. Uziembły p. t. „W pilnej sprawie“ poczuwam się do obowiązku oświadczyć jeszcze co następuje: Przyznaję, że pisząc ową odpowiedź, miałem na myśli między innymi p. Maryusza Zaruskiego, jako tego, który p. Uziembłę o sprawach Sekcji Turystycznej informował. Otóż stwierdzam z prawdziwą radością, że się omyliłem. Po wyczerpującej rozmowie z p. Maryuszem Zaruskim, otrzymałem odeń zapewnienie, że p. Uziembły nie informował i wogóle poglądów jego w tej formie nie podziela. Wobec wielkiego szacunku i uznania, jakie mam dla osoby i pracy p. M. Zaruskiego, z głębokim zadowoleniem to oświadczenie składam, do którego zresztą on sam mnie upoważnił i cofam zarzuty przeciw niemu zwrócone, mimo, że prawdziwie ubolewam, iż nie przyjął zaproszenia do Komisji wycieczkowej, w której dzięki swojej znanej energii mógłby jak nikt inny z pożytkiem działać. Od siebie i z własnej woli dodaję jeszcze, że mówiąc o ludziach, którym „więcej chodzi o to, co mówią, niż o to, co robią“, nie p. M. Zaruskiego miałem na myśli“.

Jerzy Żuławski.

Bratnia Pomo: Przewodników Tatrzańskich ukonstytuowała się ostatecznie w dniu 8 września, na zebraniu w Dworcu Tatrzańskim, wybierając do czasu zatwierdzenia statutu przez Namiestnictwo, Zarząd tymczasowy, w skład którego weszli przewodnicy: Józef Gąsienica Sajnny, jako przewodniczący T-wa, Jakób Wawrytko Krzeptowski, jako jego zastępca; Wojciech Tylka Suleja, Jędrzej Maru-

Centralne Biuro Spedycyjne

W. BUJAŃSKIEGO Nast. Kraków, Hotel Drezdeński.

Największe w kraju przedsiębiorstwo przewozu mebli i biuro spedycyjne.

Uskutecznia spedycje wszelkiego rodzaju i formalności cłowe.

Regularny ruch ekspedycyjny do Rosyi i odwrotnie. Ekspedycya pakunków podróźnych. Własne składy do przechowania mebli. Wzorowe opakowanie dzieł sztuki. Dom bankowy i kantor wymiany. Bilety kolejowe okrężne.

Specjalny dział: Międzynarodowe biuro wynajmu mieszkań.

sarz Jarząbek, Jan Obrochta Bartków i Stanisław Gąsienica Byrcyn — jako członkowie Zarządu. Na zebraniu tem oprócz przewodników byli obecni pp.: T. Kornilowicz, A. Uziembło, M. Zaruski i A. Znamięcki. Uchwalono projekt statutu, który w najbliższych dniach przesłany będzie do Tow. Tatrzańskiego, a potem do Namiestnictwa do zatwierdzenia.

Zakopiańskie Koło T. S. L. projektuje urządzić dzień Towarzystwa Szkoły Ludowej w niedzielę dnia 29 b. m. lub najbliższy dzień pogodny.

Ze względu na cel sympatyczny myśl powyższa zasługuje na życzliwe poparcie, którego najlepszym dowodem będą liczne zapisy na członków Towarzystwa.

Wydział „Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół“ w Zakopanem poczuwa się do miłego obowiązku podziękowania wszystkim Panom i Paniom a w szczególności firmie p. Sobolewskiego z Krakowa, którzy bądź darami, bądź pracą przyczynili się do dodatniego materialnego wyniku festynu w parku „Księżówka“ w dniu 4 sierpnia b. r., zasilając temsamem ubogą kasę tutejszego Sokola i umożliwiając dalszy byt tutejszemu gniazdu.

Dochód z festynu wynosił	520 K
Rozchód	297 „
Czysty dochód	223 K

Za Wydział Sokola

Nieszczyński m. p., naczelnik.

NADESŁANE.

Nauczyciel polskich szkół średnich w Warszawie
pozostaje przez zimę w Zakopanem.

Języki starożytne, język i literatura polska, historia, rosyjski.

Ul. Sienkiewicza 20, Willa „Promienna“, Nr. mieszkania 11. Zastać można do 9 r. i od 3—4 po poł.

Zakopane, ul. Kościeliska willa „Orla“.

Pensjonat St. Węclewskiej
przeniesiony z willi Warty.

Pokoje wygodne, słoneczne z widokiem na góry,
z werandami oszklonemi.

Geny umiarkowane.

Geny umiarkowane.

Szkoła prywatna

K. Praussa

w Zakopanem.

Zapisy do szkoły i internatu przyjmuje oraz wszelkich wyjaśnień udziela Zarząd. Biuro otwarte codzień prócz świąt i niedziel od godz. 3-ciej do 4-tej p. p. przy ulicy Przecznicza L. 23.

Sprzedaż węgla

Tel. Nr. 67.

z Dąbrowy Górniczej, hurtownie i detalicznie.

Dom komisowy A. Modlińskiego.

Hotel i Restauracya

„Staszeczkówka“

Zakopane, Krupówki 15.

Pokoje słoneczne i suche. — Oświetlenie elektryczne. Kuchnia doskonała. Powozy i landa na miejscu. Bilard piramidkowy.

CENY PRZYSTĘPNE.

Nowy „Galic. Rozkład jazdy“ z cenami biletów **20 h.** : Wszędzie do nabycia.

Rządowo uprawniona

Fabryka wód mineralnych sztucznych
i specjalnych leczniczych

pod firmą

K. RZAŃCA i CHMURSKI

w Krakowie, ul. św. Gertrudy L. 4

wyrabia pod kontrolą Komisji Przemysłowej Tow. Lek Krak.
polecone przez toż Towarzystwo

WODY MINERALNE SZTUCZNE

odpowiadające składem chemicznym wodom: Billńskiej, Gesshüblerkiej, Selterskiej, Vichy, Maryenbadzkiej, Homburg, Klissingen, tudzież

SPECYALNE LECZNICZE

jak: litową, bromową, jodową, żelazistą, kwaśną, oraz wody lecznicze normalne z przepisu Prof. Jaworskiego.

Sprzedaż cząstkowa w aptekach i drogueryach. — Cenniki na żądanie franco.

MAGAZYN FUTER

Stanisława Wrońskiego Synów

Kraków, Plac Szczepański Nr. 2

poleca futra w wielkim wyborze.

PIERWSZORZĘDNA PRACOWNIA.

DOM KOMISOWY

pod firmą

A. MODLIŃSKI i SP.

przeniesiony został

do lokalu Banku w „Bazarze polskim“.

Tel. N. 67.

Pośredniczy w kupnie i sprzedaży domów i terenów. — Wyrabia wizę paszportów i legalizację dokumentów. — Przyjmuje prenumeratę pism i ogłoszenia. — Sprzedaje węgiel hurtownie. — Udziela informacji bezpłatnie w sprawach dotyczących Zakopanego i innych.

LISTA GOŚCI

od dnia 7 września do 20 września 1912 roku.

Abramowicz Antoni	Kraków	Koziniec
Ameisenówna Fryderyka	Kraków	Skibówki 8
Adamczewski Dr. Stefan	Poznań	H. Kuliga
Antecki Wacław z żoną	Warszawa	Szałas
Babski Dr. Stanisław	Warszawa	Zagórze
Bielobradek Stanisław i Jan	Kamienica Pol.	H. Kuliga
Białobłocka Stanisława	Warszawa	Liliana
Bormann Władysław	Warszawa	H. Turystów
Brodowska Natalia	Gub. Kijowska	Warszawianka
Buki Dora	Warszawa	Gencyana
Bydałek Czesław	Poznań	Pomoc Bratnia
Ciołkosz Kasper z rodziną	Tarnów	Skibówka 17
Cyga Tadeusz	Kołomyja	Z. Dr. Chramca
Chałupczyński Adam	Warszawa	Stamary
Cholewicki Aleksander	Warszawa	Osobita
Chybowski Józef	Kraków	Staruszek
Chmielowski Ignacy	Wilno	H. Sort
Czarkowski Stanisław	Warszawa	Turnia

Czaykowski Kazimierz	Poznań	H. Kuliga
Czajkowska Leta z synem	Kraków	Z. Dr. Chramca
Dąbrowski Wiesław z rodz.	Kijów	Pod Bratkami
Darzewski Augustyn	Kraków	H. Turystów
Dankiewicz O. Łukasz	Lwów	Z. Dr. Chramca
Ditrichowa Marya	Lwów	Zacisze
Dziewulski Dr. Władysław z ż.	Kraków	Kasprusie 60
Diehl Dr. Józef	Lwów	Przecznica 23
Dobrowolski Aleksander	Kraków	Z. Dr. Chramca
Dobiecka Marya	Gub. Kielecka	Zacisze
Domański Kazimierz z żoną	Kijów	Warszawianka
Dobrowolski Henryk	Litwa	Warszawianka
Dunin Jerzy	Warszawa	Nieczuja
Dunajski Ks. Piotr	Prusy Zachod.	Świetlana
Dygat Helena	Paryż	Osobita
Ertel Henryk	Królestwo Pol.	H. Kuliga
Ertel Marya	Królestwo Pol.	H. Kuliga
Efrusi Bronisława	Warszawa	Anielówka
Emeryk Jan	Zamość	Murań
Erlích-Dr. Henryk	Warszawa	H. Kuliga
Francka Marya z córką	Warszawa	Warszawianka
Fafiusz Gabryela	Gub. Wołyńs.	H. Morskie Oko
Friedman Salomea	Warszawa	Dó Kuźnic 1
Fontana Stefania	Wenecya	H. Morskie Oko
Füllerowa Albertyna z córką	Rzeszów	Chramcówki 33
Glass Dr. Jakób z rodziną	Warszawa	Fortunka
Gajzler Edmund z żoną	Królestwo Pol.	H. Warszawski
Gaudie Maryan	Lwów	Nieczuja
Gawrońska Marya	Wiedeń	Bogdanówka
Greyber Tadeusz	Monachium	Cicha (Bystre)
Grzegowski Maryan	Kielce	Fortunka
Greyberowa Wanda	Pękowice	H. Turystów
Groszkowska Eugenia	Monachium	Cicha (Bystre)
Górska Władysława	Podgórze	Kaszele wsk. 5
Grodzicki Wojciech	Paryż	H. Stamary
Grossfeld Dawid	Charlottenburg	Hanusin
Grodzicki Władysław	Nowy Targ	Z. Dr. Chramca
Grodyński Jan	Kraków	H. Morskie Oko
Gottlieb Henryk z siostrą	Kraków	Wanda
Glonczykówna Ludwika	Kraków	Zacisze
Guliński Jan	Gub. Łomżyńs.	Bogdanówka
Gumowska Izabella	Kijów	Stanisławowian.
Grünbaum Czesława	Kraków	Skibówki 5
Gluziński Dr. Antoni z rodz.	Lwów	Osobita
Hamuliński Piotr	Kraków	Sąsiadka
Harasymowicz Alojzy z siostrą	Lwów	Staszeczkówka
Haliniak Stanisław	Podgórze	Tatary 182
Hellerówna Brunona	Kraków	H. Turystów
Helak Stanisław	Poznań	Marya
Heim Adolf	Lwów	H. Kuliga
Hirsberg Stanisław	Warszawa	Stamary
Hoesik Ferdinand	Kraków	Stamary
Horwitz Maks	Wiedeń	Kmicic
Horak Dr. Julian	Kraków	H. Sport
Hubert Zygmunt z żoną	Wola Batorska	H. Turystów
Ilińska Romana	Warszawa	Turnia
Jaroszyński Antoni	Warszawa	H. Turystów
Jasnos Franciszek	Kraków	H. Kuliga
Jankowski Jan	Kraków	H. Sport
Jakubik Franciszek	Przemysłany	H. Morskie Oko
Jankowski Kazimierz	Lwów	H. Kuliga
Joraszowa Jadwiga z dziećmi	Łódź	Staszeczkówka
Judycka Świętosława	Opatów	H. Sport
Jurewicz Zenon	Kraków	H. Kuliga
Jukowski Kazimierz z żoną	Wołyń	H. Morskie Oko
Krakierek Józef	Krosno	Staszeczkówka
Kamocki Franciszek	Łódź	H. Morskie Oko
Kassian Olga	Łańcut	H. Kuliga
Kalicki Jan z żoną	Młyniec	Wanda
Kaczmarski Eugeniusz z żoną	Warszawa	H. Sport

KASA i KANTOR WYMIANY otwarte przez cały dzień bez przerwy (od 8 rano do 7 wieczór).

WYMIANA } obcych walut i monet (ruble,
KUPNO } dolary, marki, franki) po naj-
SPRZEDAŻ } korzystniejszym kursie. - -

PRZEKAZY }
AKREDYTYWY } na wszystkie miejsca
INKASA } kąpielowe i zagraniczne.

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPOŘITELN

Liczba telefonu 1170. filia w Krakowie, Rynek Główny 42 a róg Jana 1. Adr. tel. „Sporobanka“.

WADYA i KAUCYE.

Do Ameryki przesyła pieniądze bez kosztów.

WKŁADKI

na rach. bieżący 4 1 0
i książeczki do 2 0

PODATEK RENTOWY opłaca Bank z własnych
funduszy.

CZEKÓW P. K. O. dost. na żądanie bezpłatnie.

WKŁADKI OSZCZĘDNOŚCI OKOŁO 115,000.000 KORBON.

Karpina Wiktor
 Kabas Henryk
 Kępiński Stanisław
 Klecki Dr. Waleryan z rodz.
 Kempner Rafał z siostrą
 Kiltynowicz Wanda z córką
 Kisel Michalina
 Kwiecińska Halina
 Kirmesowa Florentyna z córką
 Kiełczewska Zofia
 Kochanowska Marya
 Koczur Karol
 Kordzikowska Aleksandra
 Kowalewski Dr. Mieczysław z ż.
 Konieczna Karolina
 Knopf Józefa z rodziną
 Kowenicki Dr. Waleryan
 Kowalski Franciszek z żoną
 Kownacki Władysław
 Kołodziejczyk Marya
 Kownacka Leonia
 Kronenberg Leopold
 Kobylński Dr. Edward
 Kuczkowski Władysław
 Klunder Jan
 Kukłówna Kazimiera
 Krusenstern Karol
 Kuczkowska Marya
 Klubser Józef
 Krukowska Jadwiga
 Łada Izabella
 Łabuński Salomon
 Lechowski Stanisław
 Łękowski Ks. Teofil
 Lewicka Jadwiga
 Liebes Karol
 Lipieńska Anna
 Lipowska Bar. Zofia
 Łongiewski Mieczysław
 Lustgarten Helena
 Łubieński hr. Tadeusz
 Mazurkiewicz Aleksander
 Majkowski Władysław
 Matus Władysław
 Makowiecka Zofia
 Marchocki Ścibor hr. Andrzej
 Malinowski Michał Józef
 Męrzykowski Ks. Jan
 Mirski-Swiatopełk Wincenty z ż.
 Miłkowski Ks. Stanisław
 Michałowski Władysław
 Miczyński dr. Kazimierz
 Mickiewicz Konstanty z żoną
 Michejda dr. Kornel
 Minkowski Anatol
 Mońkowski Stanisław
 Mutermilch Jan z żoną
 Narzymiski Stanisław i Jan
 Nałęcz Antonina z córką
 Nadrocka Janina
 Neufeldówna dr. Henryka
 Nitsch dr. Roman
 Nitsch Kazimierz
 Nowakowska Julia z córką
 Noworytówna Jadwiga
 Organek Stanisław z żoną
 Oleś Andrzej z córką
 Osada Helena
 Olszewska Marya
 Ottenbreit Leonard

Grzymałów
 Zamość
 Kraków
 Kraków
 Warszawa
 Warszawa
 Warszawa
 Lwów
 Toruń
 Warszawa
 Warszawa
 Kraków
 Warszawa
 Kraków
 Kraków
 Kraków
 Kraków
 Warszawa
 Królestwo Pol.
 Prusy Zachod.
 Saturn
 Niemirów
 Tarnopol
 Wiedeń
 Strzemieszyce
 Kraków
 Kijów
 Paryż
 Przemysł
 Warszawa
 Lwów
 Szwajcaria
 Winiary
 Kalisz
 Kraków
 Zassów
 Mińsko
 Warszawa
 Buczyna
 Kijów
 Odessa
 Warszawa
 Toruń
 Wilno
 Wilno
 Dubno
 Dublany
 Rzeszów
 Ołomuniec
 Monachium
 Opatów
 Warszawa
 Kijów
 Król. Pol.
 Zeszczynce
 Warszawa
 Kraków
 Kraków
 Król. Pol.
 N. Sącz
 Król. Pol.
 Kraków
 Roźniatów
 Olkusz
 Lwów

Pomoc Bratnia
 Murań
 Jagienka
 Klemensówka
 Z. Dr. Chramca
 Gerlach
 H. Turystów
 Skibówki 5
 Janina
 Liliana
 Leliwa
 Jordanówka
 Stamary
 Szałas
 H. Kuliga
 Sokal
 Wzlot
 Z. Dr. Chramca
 Szopenówka
 Zakopane
 Zacisze
 Janówka
 Zawrat
 H. Turystów
 H. Turystów
 Słoneczna
 Szałas
 Stamary
 Polonia
 H. Turystów
 Jasna
 Skibówki 17
 H. Kuliga
 Nieczuja
 Z. Dr. Chramca
 Marya
 Pomoc Bratnia
 Warta
 Bagatela
 Nieczuja
 Polka
 Łubień
 Murań
 Klemensówka
 Kalina
 Stamary
 Jordanówka
 Z. Dr. Chramca
 Świetlana
 H. Morskie Oko
 Z. Dr. Chramca
 Z. Dr. Chramca
 H. Kuliga
 Kasprusie 27
 H. Sport
 Cicha Bystre
 H. Sport
 Warszawianka
 Z. dra Chramca
 Grakówka
 Staszczkówka
 Z. dra Chramca
 H. Morskie Oko
 Staszczkówka
 H. Morskie Oko
 Staszczkówka
 Jordanówka
 Z. dra Chramca
 Z. dra Chramca
 Szałas
 Z. dra Chramca

Ossowskie Helena i Wanda
 Ochotnicki Ludwik
 Olesiński Kazimierz
 Orłowski dr. Edward
 Orłowicz dr. Mieczysław
 Ochab Mieczysław
 Pawlikowski dr. Tadeusz
 Pater Marva
 Panesch Marya

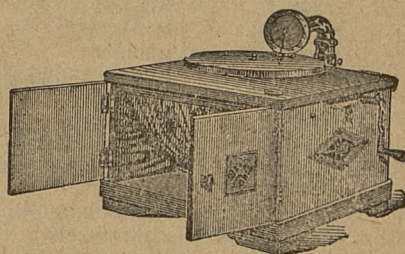
Opatów
 Wilno
 Warszawa
 Warszawa
 Warszawa
 Lwów
 Tarnów
 Lwów
 Lwów
 Lwów

H. Sport
 S. dra Havranka
 Szałas
 Stamary
 Przecznicza 26
 Krupówki 51
 Pomoc Bratnia
 Z. dra Chramca
 Staszczkówka
 Podlasie

Na wyjazd do letnisk i zdrojowisk

zaopatrzyć się należy w

Pathéphon bez tuby

który łączy w sobie
 zalety: nadzwyczaj-
 nej trwałości płyt,
 czystej i zna-
 komitej
 reprodukcji

wygodnego, bez kłopotu
 transportu.

Cenniki darmo i oplatnie.

Ciągle nowości w płytach.

Odpędza nudy. :: Gra do tańca.

Stefan Grudziński
 i Tadeusz Berger

Kraków, ulica Szewska L. 22/z. Telefon Nr. 305.

Paczkowski Ludwik
 Patzer Stefan
 Plater Broel Marya
 Przedpeński dr. Ludwik
 Pisarski dr. Feliks
 Piątkiewicz Stanisława z córką
 Piątkowa Zofia
 Piekarski Michał z żoną
 Popiel Karol
 Pollak Michał
 Pogorzelski Tadeusz
 Płużański Stanisław z żoną

Warszawa
 Warszawa
 Nałęczów
 Warszawa
 Lwów
 Zydaczów
 Tarnobrzeg
 Radom
 Lwów
 Wiedeń
 Kraków
 Warszawa

Z. dra Chramca
 Z. dra Chramca
 Wanda
 Piotrkowianka
 Zacisze
 Warszawianka
 Zacisze
 Stamary
 Murań
 Stamary
 Z. dra Chramca
 Warszawianka

ZAKOPANE.

Willa „JUTRZENKA“

ul. Krupówki

Pensjonat Bogdaniowej

(przeniesiony z willi „Pepity“).

Dom oddalony o 200 m. od ulicy (brak kurzu), wśród dużego ogrodu, z wspaniałym widokiem na całe pasmo Tatr.

Willa urządzona z komfortem, wedle wymogów higienicznych — świeżo odnowiona i zaopatrzona na zimę. Wystawa pokoi słoneczna. Werandy, balkony. Kurytarze opalane. Łazienka.

Kuchnia wykwintna.

Ceny en pension 7—11 koron na dobę.

Przychystal Leopold	Kraków	Z. dra Chramca	Wolski Wiktor	Kraków	H. Kuliga
Rzańnicki dr Adolf	Warszawa	Gładka 10	Wojciechowski Tadeusz z żoną	Lwów	Krupówki 51
Rappel dr Adolf	Warszawa	Z. dra Chramca	Woźniakowski Antoni	Przemyśl	H. Sport
Rączkowski Józef	Kraków	Zywiec 1156	Wojtaszewski Mikołaj	Kijów	Skibówka 5
Richthofen br. Marya	Kraków	Bogdanówka	Woźnicki Franciszek	Poznań	Marya
Rogiński dr Waleryan	Król. Pol.	Z. dra Chramca	Wróblewski Władysław	Kraków	Szałas
Rozwadowski dr Jan	Kraków	H. Morskie Oko	Wojciechowski Kazim. i Marya	Królestwo Pol.	Kalina
Rogoziński Józef z żoną	Kijów	Stamary	Woynina Marya z rodziną	Lwów	Janina
Rothweinówna Ernestyna	Kraków	Marya	Wołek Wacław	Praga	H. Morskie Oko
Rouckówna Wanda	Wilno	S. dra Hawranka	Wróblewski Franciszek z żoną	Łódź	Z. Dr. Chramca
Rospędzikowska Amelia	Król. Pols.	Stamary	Wyszyński Wiktor Władysław	Warszawa	Bystre 4
Romer Tadeusz	Kraków	Łubień	Zaleska Teodozya	Polana	Kalina
Rogowska Eleonora	Rosya	H. Morskie Oko			
Rutowska Aleksandra z córką	Łąka	H. Morskie Oko			
Rucińska Stanisława	Warszawa	S. dra Hawranka			
Rudolf Ludomir z żoną	Król. Pol.	Kalina			
Sarcewiczowa Marya	Szawle	Kubinówka			
Saradówna Marya	Tarnów	Zbyszko			
Serkesówna Stefania	Lwów	Pomoc Bratnia			
Sokółnicki Kazimierz	Lwów	Krywań			
Sierosławska Halina	Tarnów	Świetlana			
Siermontowski Aleks. i Hel.	Kraków	Sobczakówka 6			
Sieg Jan	Prusy Zach.	Świetlana			
Siemieniowski Marian	Poznań	Marya			
Sitko Karol	Lwów	Krupówki 68			
Swierzyński Franciszek	Król. Pol.	H. Morskie Oko			
Śniegocki Leon	Warszawa	Liliana			
Swiderska Zofia z rodz.	Rosya	Staszczkówka			
Sommer Sabina z córką	Król. Pol.	Zagórze			
Sołtysik dr Józef	Kraków	Gencyana			
Solska Irena z córką	Kraków	Warszawianka			
Sokolien Pomian Zygmunt	Wiedeń	Z. dra Chramca			
Sokołowska Marya	Warszawa	Kmicic			
Syruczek dr Wład. z żoną	Kraków	H. Morskie Oko			
Stelzer Karol z rodziną	Stanisławów	Zakrzówek			
Stande Henryk	Warszawa	Warszawianka			
Strzelecki Rudolf	Warszawa	Liliana			
Starzyńska Dr. Marya	Kraków	Limba			
Stobbe Teodor	Wejherowo	Piotrkowianka			
Słolarczyk Franciszek	Rzeszów	H. Turystów			
Steinówna Janina	Lwów	Skibówka 5			
Staniszewski Edmund	Królestwo Pol.	H. Stamary			
Staroń Michał z żoną	Dębica	Z. Dr. Chramca			
Stachurska Marysia	Szreniawa	Gerlach			
Stankiewicz Stanisław	Szreniawa	Gerlach			
Stankiewicz Marya	Szreniawa	Gerlach			
Stec Marya	Zakopane	Gencyana			
Starobrański Jan	Kraków	Sobczakówka 4			
Schuttera Amalia	Lwów	Kalina			
Schültz ks. Alfons	Prusy Zachod.	Świetlana			
Szczepkowska Marta	Kraków	Z. Dr. Chramca			
Szydzik ks. Józef	Prusy	Świetlana			
Szymański Dr. Stefan	Warszawa	Bystre			
Tarnowska Stefania	Warszawa	Kubinówka			
Treter Bogdan	Kraków	Szałas			
Trzebuchowska Marya	Lublin	Pod Bratkami			
Trempski Dr. Henryk	Prusy Zachod.	H. Morskie Oko			
Thiel Wacław	Poznań	H. Kuliga			
Toszarowski Leon z żoną	Żydaczów	H. Turystów			
Urich Jakób	Lwów	Pomoc Bratnia			
Ważny Jan	Nowy York	H. Sport			
Walicki Franciszek	Wilno	H. Morskie Oko			
Waldman Zygmunt	Lwów	Podlasie			
Weiger Zacharyasz	Podwołoczyska	Podlasie			
Węclewski Dr. Tadeusz z rodz.	Stebnik	Orla			
Wierzejski ks. Józef	Pawłowice	H. Morskie Oko			
Wiśtockie Adam z żoną	Lwów	Do Kuźnic 4			
Wilk Marta	Prusy	H. Kuliga			
Wilk Roman	Prusy	H. Kuliga			
Wojewoda Konrad	Prusy Zachod.	Stoneczna			
			Zabęcka Ira	Lwów	H. Sport
			Zajączkowski Władysław	Iwonicz	H. Sport
			Zawadzki Tadeusz	Lwów	Marya
			Zakrzewski ks. Antoni	Gub. Warszaw.	H. Morskie Oko
			Zdański Roman z synami	Ostrowiec	H. Morskie Oko
			Zaborowska Marya	Warszawa	Łada
			Zieliński Feliks	Brodnica	Czarny Staw
			Zieleniewska Helena	Końskie	Ukraina
			Zienkiewicz Edward	Petersburg	Z. Dr. Chramca
			Zoffal Hohenfels Alfred	Lwów	Stamary
			Zoffal Ludmiła	Lwów	Janina
			Zuczowski Dr. Edward	Królestwo Pol.	H. Stamary
			Quirini Artur	Lwów	Krupówki 51

Zakład wodoleczniczy Dra Andrzeja Chramca

TOW. AKC.

otwarty cały rok.

Pracownia lekarska wyposażona we wszystkie przyrządy do leczenia fizykalno-elektrycznego.

Sala gimnastyczna systemu Zandera. — Gimnastyka na wolnym powietrzu i kąpiele powietrzne. — Kąpiele borowinowe, elektryczne, gazowe i solankowe. Masaż. — Elektryzacja. — Obszerna leżalnia.

Dr Chramiec ordynuje od 8 do 11-tej.

Łazienki dla dochodzących
otwarte od 8-ej rano do 6-ej wieczór.

Zabęcka Ira	Lwów	H. Sport
Zajączkowski Władysław	Iwonicz	H. Sport
Zawadzki Tadeusz	Lwów	Marya
Zakrzewski ks. Antoni	Gub. Warszaw.	H. Morskie Oko
Zdański Roman z synami	Ostrowiec	H. Morskie Oko
Zaborowska Marya	Warszawa	Łada
Zieliński Feliks	Brodnica	Czarny Staw
Zieleniewska Helena	Końskie	Ukraina
Zienkiewicz Edward	Petersburg	Z. Dr. Chramca
Zoffal Hohenfels Alfred	Lwów	Stamary
Zoffal Ludmiła	Lwów	Janina
Zuczowski Dr. Edward	Królestwo Pol.	H. Stamary
Quirini Artur	Lwów	Krupówki 51

KRAKÓW. — ULICA ZYBLIKIEWICZA L. 9. — TELEFON Nr. 1396.

MECHANOLECZNICZY i ORTOPEDYCZNY

ZAKŁAD ZANDEROWSKI

Lecznica Chirurgiczno-Ortopedyczna.

Oryginalne aparaty Dra Zandera. — Gimnastyka ortopedyczna. — Leczenie gorącym powietrzem. — Mięsienie i elektryzowanie. — Własna pracownia gorsetów, sztucznych kończyn, opasek przepuklinowych.

Aparat Roentgena do prześwietlań i fotografii w celach rozpoznawczych chorób wewnętrznych i chirurgicznych. — **Wskazania:** Garby, skrzywienia kręgosłupa i kończyn, choroby stawów i kości, gościec i dna, otyłość choroby (bezsensowność, ból głowy), błednica, choroby serca i naczyń krwionośnych, dusznica, chron. nieżyt płuc, niedowład kiszek itp.

Zakład otwarty przez cały rok od 9—1 i od 4—6 i prowadzony tylko przez lekarzy.

Dr Alf. Merz. Dr M. Staszewski. Dr Z. Wachtel.

Juliana Zembatego
Zakopane Krupówki 53.

Pierwszorzędną pracownia krawiecka

C. k. Urzędy i Instytucje publiczne.

Uzdrowiskiem zarządza Komisya klimatyczna, która rządzi się swoim statutem. W skład jej wchodzi: 3 delegatów Namieśnictwa, 3 Wydziału Krajowego, naczelnik Gminy Zakopane, 2 delegatów Rady gminnej Zakopane, 2 delegatów lekarzy praktykujących w Zakopanem względnie posiadających tutaj konc. Zakłady lecznicze, 1 Tow. Tatrzańskie, 1 lekarz Stacji klimat., 1 delegat gości.

Przewodniczącym Komisji klimatycznej jest delegat Namieśnictwa, który jest jednocześnie c. k. Inspektorem uzdrowiska.

Biurowisko klimatycznej, w którym mieści się jednocześnie **biuro meldunkowe i informacyjne**, jest otwarte od godz. 9—12 przed poł. i od 4—6 popoł. (ul. Krupówki, róg Marszałkowskiej).

C. k. Inspektor Stacji klimatycznej i przewodniczący Komisji klimatycznej przyjmuje strony od 11—12 i od 5—6 w biurze Komisji klimatycznej.

Lekarz Stacji klimatycznej urzęduje w biurze Komisji od 11—12.

Sezon kuracyjny trwa cały rok t. j. od 1-go Stycznia do 31-go Grudnia.

Taksa klimatyczna wynosi: a) 2 kor. tygodniowo od osoby, zaś 5 kor. od rodziny złożonej przynajmniej z 3 osób, jeżeli zgłasza pobyt najmniej na 2 tygodnie i opłaci takse za cały pobyt, b) 3 kor. tygodniowo od osoby, a 6 kor. od rodziny, jeżeli zgłasza krótszy pobyt niż 2 tygodnie i chce płacić tę takse co tydzień. c) 12 kor. od osoby lub 30 kor. od rodziny na cały sezon, kto płaci całą takse z góry i wtedy wolny on jest od dalszej opłaty w tym samym roku kalendarzowym. Pobyt w uzdrowisku przez 48 godzin wolny jest od taksy.

Szpital klimatyczny, który jest równocześnie domem izolacyjnym dla chorób zakaźnych, położony jest przy gościńcu, prowadzącym do Poronina.

Urząd gminny (ulica Rynek). Gminą Zakopane zarządza Zwierzchność gminna wybrana przez Radę gminną złożoną z 36 radnych. — Zwierzchność gminna zarządza policją gminną. — **Naczelnik gminy** przyjmuje od 9—12 i od 3—6.

C. k. Posterunek żandarmerii przy ul. Łukaszówki. **Urząd parafjalny** w probostwie obok kościoła otwarty dla stron od 10—12.

Urząd pocztowy przy ul. Krupówki otwarty od 8—12 i od 2—6; w niedzielę od 8—10, nadawanie depesz i listów poleconych odbywa się na I. piętrze od godz. 10—7; w sezonie letnim (od 1/VII—31/VIII) otwarty od 7 rano do 9 wieczór, tylko oddział poste-restante, nadawania i odbierania listów poleconych i nadawania depesz.

Urząd telegraficzny i telefoniczny otwarty od godz. 8 r. do 9 wiecz., zaś od 1/V—31/VIII od godz. 7—9; w sezonie letnim (od 1/VII—31/VIII) od godz. 7 r. do 12 w nocy. Filia na dworcu otwarta od 8—12 i od 3—6, w niedzielę wcale nie otwarta.

Lekarze stale ordynujący w Zakopanem. Zakłady lecznicze i służba zdrowia.

(Liczba w klamrze oznacza rok osiedlenia się w Zakopanem).

Dr. A. Chramiec, Dyrektor Zakł. wodoleczniczego ul. Chramcówki 11, [1886 r.],

Dr. J. Gaik, 1893 r.],

Dr. J. Żychoń, lek. Stac. klimat. ul. Nowotarska 31 („Szarotka“), [1899 r.],

Dr. G. Nowotny, chir. Dyr. szpital. klimat. ul. Rynek 11 [1912 r.],

Dr. E. Brzeziński, ul. Jagiellońska [1903 r.],

Dr. J. Wieslmann, ul. Marszałkowska 2 [1905 r.],

Dr. Z. Czaplicki, ul. Jagiellońska („Stefa“), [1906 r.],

Dr. W. Kraszewski, ul. Przecznicza 23 [1907 r.],

Dr. H. Wilczyński, ul. Jagiellońska („Warszawianka“), [1908 r. ordynuje od godz. 10—12.

Dr. M. Wojczyński, ul. Przecznicza 50 [1909 r.],

Dr. A. Januskowski, willa „Nietota“ [1911 r.].

Dr. J. Różecki, ul. Krupówki „Garlach“ (1911 r.).

Dr. K. Morawski, akuszer, ul. Krupówki 39. (1911).

Dr. J. Wislocki, dentysta-stomatolog, „Bazar polski“. (1911).

Dr. K. Beaurain, choroby nerwowe, willa „Oksza“.

Godziny ordynacyjne pp. lekarzy 3—5 popoł.

W sezonie zimowym ordynuje: **Dr. E. Sipiński**, ul. Jagiellońska, willa „Helena“.

Dr. K. Dłuski, dyr. Sanatorium, ordyn. w godz. popołudniowych za poprzednim telefonicznym porozumieniem się.

Dr. B. Dłuska, Sanatorium, ordynuje we wtorki, czwartki i soboty od 5—5 1/2 popoł. lub za telefonicznym porozumieniem się.

Dr. Kołtoński, lekarz weterynaryi, ul. Krupówki.

Apteka i droguerye. Apteka znajduje się przy ul. Krupówki l. 71; prócz tego są dwie droguerye, obie przy Krupówkach.

Masażyści i kąpielowi, oraz masażystki i kąpielowe, uprawnieni do wykonywania pomocniczych zabiegów według cennika. Spis ich znajduje się w biurze lek. St. klimat. i w aptece.

Akuszerki. W Zakopanem jest 6 egzaminowanych akuserek, a spis ich znajduje się w biurze lek. Stacji klimatycznej i w Aptece.

Towarzystwa.

Towarzystwo Biblioteki publicznej, ul. Krupówki 41.

Towarzystwo Domu zdrowia uczącej się młodzieży polskiej „Pomoc Bratnia“, ul. Sienkiewicza i na Ciągówce we willi „Grażyna“.

Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“, Rynek.

Towarzystwo rękodzielników „Gwiazda“, ul. Krupówki.

„Schronisko nauczycielek i nauczycieli“, ul. Chramcówki.

Towarzystwo Tatrzańskie, ul. Krupówki 14. Sekcje: Turystyczna, Narciarska, Przyrodnicza, Ludoznawcza.

Towarzystwo dobr. Św. Salomei.

Towarzystwo ochotniczej straży pożarnej, ul. Kościeliska 6.

„Związek górali“ ul. Kościeliska (róg Kościelnej).

Kółko rolnicze, ul. Krupówki (w domu, gdzie Klimatyka).

Towarzystwo zaliczkowe, ul. Kościeliska (vis-à-vis starego kościoła).

Towarzystwo „Sztuka podhalańska“ — Biblioteka publiczna.

Koło Zakopiańskie T. S. L. — (Kantor A. Modlińskiego).

Towarzystwo ochrony zwierząt, Krupówki (biuro Kom. klimat.).

Towarzystwo Muzeum im. Chałubińskiego — Muzeum im. Chałubińskiego.

Tatrzańskie ochotnicze Pogotowie ratunkowe, — biuro Tow. tatr.

Sekcja Zakopiańska Tow. lekarzy galicyjskich („Szarotka“).

Tow. udziałowe „Kilim“, Krupówki.

Czytelnie.

Czytelnia Kom. klimat. mieści się przy Tow. Biblioteki publicznej, Krupówki 41. — Bilet wstępu sezonowy 50 hal.

Czytelnia Tow. Tatrzańskiego, otwarta tylko w sezonie letnim. (Wstęp tylko dla członków).

Muzyka klimatyczna przygrywa w czasie sezonu letniego (lipiec i sierpień) od 9—11 rano i od 5—7 po południu.

Hotele, sale balowe, pensjonaty i restauracje.

Zakopane posiada 7 dobrze urządzonych hoteli, 2 sale teatralne i balowe (Hotel Morskie Oko, Sokolnia), kilka restauracji i kilkadziesiąt pensjonatów.

Szkoły.

C. k. Szkoła przemysłu drzewnego, ul. Krupówki.

Krajowa szkoła koronarska, ul. Kościelna.

Czteroklasowa szkoła ludowa, ul. Nowotarska.

Nauka gimnastyki w „Sokole“ Rynek.

Szkoła tkania kilimów, ul. Krupówki.

Lecznicza Dra Gustawa Nowotnego

TELEFON Nr. 24.

ZAKOPANE, RYNEK L. 11

TELEFON Nr. 24.

otwarta cały rok.

Ceny: Pokój z utrzymaniem i opieką lekarską od 14 koron na dobę.

Świeżo zaprowadzono kanalizację i łazienki.

Godziny przyjęć dla chorych przychodnich codziennie od godziny 3 do 4 po południu.

AKCYJNY BANK ZWIĄZKOWY WE LWOWIE

AGENCYA W ZAKOPANEM

Tel. N. 67.

Tel. N. 67.

Zakopane — Krupówki „Bazar Polski“

Kupuje i sprzedaje monety obce i papiery wartościowe.

Inkasuje weksle i inne dokumenta.

Przyjmuje do depozytu przedmioty wartościowe.

Przyjmuje wkładki na rachunek bieżący i książeczki oszczędności.

Lombarduje papiery wartościowe.

Przekazuje pieniądze do wszystkich miejscowości, w kraju i zagranicą.

Załatwia wszelkie czynności bankowe.

Godziny urzędowe od 10—1 przed poł. i od 3—5 po południu.

Spółka Handlowa : Zakopane

ulica Krupówki „BAZAR POLSKI“

Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką

Filia I. ulica Kościeliska

Filia II. ulica Chramcówki

Poleca: **Towary kolonialne**, cukierki, pierniki, herbatniki, mąki, kasze, wędliny, konserwy i wszelkie towary spożywcze. — **Wina**, koniaki, rummy, likiery, rosolisy, piwo. — **Porcelanę, szkło, lampy** i przybory do lamp. — **Naczynia kuchenne** blaszane i żelazne. **Materyały piśmienne**. — Przybory do szycia, toaletowe i galanteryjne. — **Perfumy**. — **Żelazo** i wszelkie wyroby w zakres handlu żelaznego wchodzące. — **Wyroby koszykarskie**. — **Świece** łojowe, stearynowe i woskowe. — **Nafta, pokost, oleje, farby**. — Skład wyrobów drzewnych rzeźbionych. Ramy. — **Przybory turystyczne** po cenach katalogów wiedeńskich.

L. STĘPIEŃ i WŁ. HELLMANN

Pierwsza artystyczna Pracownia cyzelersko-bronzownicza oraz Zakład mechaniczny

w Zakopanem — Krupówki za Przekaznicą „Willa Bachledzianka“

wykonywa w stylu zakopiańskim roboty kościelne, salonowe, nakrycia stołowe, pamiątki zakopiańskie; reperacje w zakres bronzownictwa wchodzące; złocenie, srebrzenie, niklowanie; szyldy emaliowane, pieczętki kauczukowe, monogramy, czekany, ciupagi. — Reperacje maszyn do szycia, do pisania, kasy sklepowe, broń, rowery. — Na składzie wszystkie części do wyżej wymienionych maszyn. — Wykonanie szybkie i staranne.

Pensjonat „Ształas“

zdala od ulicy.

POKOJE SŁONECZNE, TYNKOWANE. —

KANALIZACYA, WODOCIĄG, ŁAZIENKA.

KUCHNIA SMACZNA i ZDROWA.

Ceny od 5 do 8 Koron.

C. k. Urzędy i Instytucje publiczne.

Uzdrowiskiem zarządza Komisya klimatyczna, która rządzi się swoim statutem. W skład jej wchodzi: 3 delegatów Namieśtnictwa, 3 Wydziału Krajowego, naczelnik Gminy Zakopane, 2 delegatów Rady gminnej Zakopane, 2 delegatów lekarzy praktykujących w Zakopanem względnie posiadających tutaj konc. Zakłady lecznicze, 1 Tow. Tatrzńskiego, 1 lekarz Stacji klimat., 1 delegat gości.

Przewodniczącym Komisji klimatycznej jest delegat Namieśtnictwa, który jest jednocześnie c. k. Inspektorem uzdrowiska.

Biuro Komisji klimatycznej, w którym mieści się jednocześnie **biuro meldunkowe i informacyjne**, jest otwarte od godz. 9—12 przed poł. i od 4—6 popoł. (ul. Krupówki, róg Marszałkowskiej).

C. k. Inspektor Stacji klimatycznej i przewodniczący Komisji klimatycznej przyjmuje strony od 11—12 i od 5—6 w biurze Komisji klimatycznej.

Lekarz Stacji klimatycznej urzęduje w biurze Komisji od 11—12.

Sezon kuracyjny trwa cały rok t. j. od 1-go Stycznia do 31-go Grudnia.

Taksa klimatyczna wynosi: a) 2 kor. tygodniowo od osoby, zaś 5 kor. od rodziny złożonej przynajmniej z 3 osób, jeżeli zgłasza pobyt najmniej na 2 tygodnie i opłaci takse za cały pobyt, b) 3 kor. tygodniowo od osoby, a 6 kor. od rodziny, jeżeli zgłasza krótszy pobyt niż 2 tygodnie i chce płacić tę takse co tydzień. c) 12 kor. od osoby lub 30 kor. od rodziny na cały sezon, kto płaci całą takse z góry i wtedy wolny on jest od dalszej opłaty w tym samym roku kalendarzowym. Pobyt w uzdrowisku przez 48 godzin wolny jest od taksy.

Szpital klimatyczny, który jest równocześnie domem izolacyjnym dla chorób zakaźnych, położony jest przy gościńcu, prowadzącym do Poronina.

Urząd gminny (ulica Rynek). Gminą Zakopane zarządza Zwierzchność gminna wybrana przez Radę gminną złożoną z 36 radnych. — Zwierzchność gminna zarządza policją gminną. — **Naczelnik gminy** przyjmuje od 9—12 i od 3—6.

C. k. Posterunek żandarmeryi przy ul. Łukaszówki. **Urząd parafjalny** w probostwie obok kościoła otwarty dla stron od 10—12.

Urząd pocztowy przy ul. Krupówki otwarty od 8—12 i od 2—6; w niedzielę od 8—10, nadawanie depesz i listów poleconych odbywa się na I. piętrze od godz. 10—7; w sezonie letnim (od 1/VII—31/VIII) otwarty od 7 rano do 9 wieczór, tylko oddział poste-restante, nadawania i odbierania listów poleconych i nadawania depesz.

Urząd telegraficzny i telefoniczny otwarty od godz. 8 r. do 9 wiecz., zaś od 1/V—31/VIII od godz. 7—9; w sezonie letnim (od 1/VII—31/VIII) od godz. 7 r. do 12 w nocy. Filia na dworcu otwarta od 8—12 i od 3—6, w niedzielę wcale nie otwarta.

Lekarze stale ordynujący w Zakopanem. Zakłady lecznicze i służba zdrowia.

(Liczba w klamrze oznacza rok osiedlenia się w Zakopanem).

Dr. A. Chramiec, Dyrektor Zakł. wodoleczniczego ul. Chramcówki 11, [1886 r.],

Dr. J. Gaik, 1893 r.],

Dr. J. Żychoń, lek. Stac. klimat. ul. Nowotarska 31 („Szarotka“), [1899 r.],

Dr. G. Nowotny, chir. Dyr. szpital. klimat. ul. Rynek 11 [1912 r.],

Dr. E. Brzeziński, ul. Jagiellońska [1903 r.],

Dr. J. Wieselmann, ul. Marszałkowska 2 [1905 r.],

Dr. Z. Czaplicki, ul. Jagiellońska („Stefa“), [1906 r.],

Dr. W. Kraszewski, ul. Przecznicza 23 [1907 r.],

Dr. H. Wilczyński, ul. Jagiellońska („Warszawianka“), [1908 r. ordynuje od godz. 10—12.

Dr. M. Wojczyński, ul. Przecznicza 50 [1909 r.],

Dr. A. Januszkowski, willa „Nietota“ [1911 r.],

Dr. J. Różecki, ul. Krupówki „Garlach“ (1911 r.).

Dr. K. Morawski, akuszer, ul. Krupówki 39. (1911).

Dr. J. Wisłocki, dentysta-stomatolog, „Bazar polski“ (1911).

Dr. K. Beaurain, choroby nerwowe, willa „Oksza“.

Godziny ordynacyjne pp lekarzy 3—5 popoł.

W sezonie zimowym ordynuje: *Dr. E. Supiński*, ul. Jagiellońska, willa „Helena“.

Dr. K. Dłuski, dyr. Sanatorium, ordyn. w godz. popołudniowych za poprzedniem telefonicznem porozumieniem się.

Dr. B. Dłuska, Sanatorium, ordynuje we wtorki, czwartki i soboty od 5—5½ popoł. lub za telefonicznem porozumieniem się.

Dr. Kotłowski, lekarz weterynaryi, ul. Krupówki.

Apteka i droguerye. Apteka znajduje się przy ul. Krupówki l. 71; prócz tego są dwie droguerye, obie przy Krupówkach.

Masażyści i kąpielowci, oraz masażystki i kąpielowce, uprawnieni do wykonywania pomocniczych zabiegów według cennika. Spis ich znajduje się w biurze lek. St. klimat. i w aptece.

Akuszerki. W Zakopanem jest 6 egzaminowanych akuserek, a spis ich znajduje się w biurze lek. Stacji klimatycznej i w Aptece.

Towarzystwa.

Towarzystwo Biblioteki publicznej, ul. Krupówki 41.

Towarzystwo Domu zdrowia uczącej się młodzieży polskiej „Pomoc Bratnia“, ul. Sienkiewicza i na Ciągłowiec we willi „Grażyna“.

Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“, Rynek.

Towarzystwo rękodzielniców „Gwiazda“, ul. Krupówki.

„Schronisko nauczycielek i nauczycieli“, ul. Chramcówki.

Towarzystwo Tatrzńskie, ul. Krupówki 14. Sekcje: Turystyczna, Narciarska, Przyrodnicza, Ludoznawcza.

Towarzystwo dobr. Św. Salomei.

Towarzystwo ochotniczej straży pożarnej, ul. Kościeliska 6.

„Związek górali“ ul. Kościeliska (róg Kościelnej).

Kółko rolnicze, ul. Krupówki (w domu, gdzie Klimatyka).

Towarzystwo zaliczkowe, ul. Kościeliska (vis-à-vis starego kościoła).

Towarzystwo „Sztuka podhalańska“ — Biblioteka publiczna.

Koło Zakopiańskie T. S. L. — (Kantor A. Modlińskiego).

Towarzystwo ochrony zwierząt, Krupówki (biuro Kom. klimat.).

Towarzystwo Muzeum im. Chałubińskiego — Muzeum im. Chałubińskiego.

Tatrzńskie ochotnicze Pogotowie ratunkowe, — biuro Tow. tatr.

Sekcja Zakopiańska Tow. lekarzy galicyjskich („Szarotka“).

Tow. udziałowe „Kilim“, Krupówki.

Czytelnie.

Czytelnia Kom. klimat. mieści się przy Tow. Biblioteki publicznej, Krupówki 41. — Bilet wstępu sezonowy 50 hal.

Czytelnia Tow. Tatrzńskiego, otwarta tylko w sezonie letnim. (Wstęp tylko dla członków).

Muzyka klimatyczna przygrywa w czasie sezonu letniego (lipiec i sierpień) od 9—11 rano i od 5—7 po południu.

Hotele, sale balowe, pensjonaty i restauracje.

Zakopane posiada 7 dobrze urządzonych hoteli, 2 sale teatralne i balowe (Hotel Morskie Oko, Sokolnia), kilka restauracyj i kilkadziesiąt pensjonatów.

Szkoły.

C. k. Szkoła przemysłu drzewnego, ul. Krupówki.

Krajowa szkoła koronarska, ul. Kościelna.

Czteroklasowa szkoła ludowa, ul. Nowotarska.

Nauka gimnastyki w „Sokole“ Rynek.

Szkoła tkania kilimów, ul. Krupówki.

Lecznica

Dra Gustawa Nowotnego

przedtem **Dra Jana Gawlika** przedtem

TELEFON Nr. 24.

ZAKOPANE, RYNEK L. 11

TELEFON Nr. 24.

otwarta cały rok.

Ceny: Pokój z utrzymaniem i opieką lekarską od 14 koron na dobę.
Świeżo zaprowadzono kanalizację i łazienki.

Godziny przyjęć dla chorych przychodzących codziennie od godziny 3 do 4 po południu.

AKCYJNY BANK ZWIĄZKOWY WE LWOWIE

AGENCYA W ZAKOPANEM

Tel. N. 67.

Tel. N. 67.

Zakopane — Krupówki „Bazar Polski“

Kupuje i sprzedaje monety obce i papiery wartościowe.

Inkasuje weksle i inne dokumenta.

Przyjmuje do depozytu przedmioty wartościowe.

Przyjmuje wkładki na rachunek bieżący i książeczki oszczędności.

Lombarduje papiery wartościowe.

Przekazuje pieniądze do wszystkich miejscowości, w kraju i zagranicą.

Załatwia wszelkie czynności bankowe.

Godziny urzędowe od 10—1 przed poł. i od 3—5 po południu.

Spółka Handlowa : Zakopane

ulica Krupówki „BAZAR POLSKI“

Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką

Filia I. ulica Kościeliska

Filia II. ulica Chramcówki

Poleca: Towary kolonialne, cukierki, pierniki, herbatniki, mąki, kasze, wędliny, konserwy i wszelkie towary spożywcze. — Wina, koniaki, rummy, likiery, rosolisy, piwo. — Porcelanę, szkło, lampy i przybory do lamp. — Naczynia kuchenne blaszane i żelazne. **Materyały piśmienne.** — Przybory do szycia, toaletowe i galanteryjne. — **Perfumy.** — **Żelazo** i wszelkie wyroby w zakres handlu żelaznego wchodzące. — **Wyroby koszykarskie.** — **Świece** łojowe, stearynowe i woskowe. — **Nafta, pokost, oleje, farby.** — Skład wyrobów drzewnych rzeźbionych. Ramy. — **Przybory turystyczne** po cenach katalogów wiedeńskich.

L. STĘPIEŃ i WŁ. HELLMANN

Pierwsza artystyczna Pracownia cyzelersko-bronzownicza oraz Zakład mechaniczny

w Zakopanem — Krupówki za Przecznicą „Willa Bachledzianka“

wykonywa w stylu zakopiańskim roboty kościelne, salonowe, nakrycia stołowe, pamiątki zakopiańskie; reperacje w zakres bronzownictwa wchodzące; złocenie, srebrzenie, niklowanie; szłydy emaliowane, pieczętki kauczukowe, monogramy, czekany, ciupagi. — Reperacje maszyn do szycia, do pisania, kasy sklepowe, broń, rowery. — Na składzie wszystkie części do wyżej wymienionych maszyn. — Wykonanie szybkie i staranne.

Pensjonat „Szalas“

zdala od ulicy.

POKOJE SŁONECZNE, TYNKOWANE. —

KANALIZACYA, WODOCIĄG, ŁAZIENKA.

KUCHNIA SMACZNA i ZDROWA

Ceny od 5 do 8 Koron.

